ABDULLAH BİN ABDÂN HEMEDÂNÎ

Şafiî fıkıh ve hadîs âlimi. Künyesi Ebü'l-Fadl olup ismi Abdullah bin Abdân bin Muhammed'dir. Memleketine nisbetle Hemedânî denildi. Doğum târihi bilinmeyen Ebü'l-Fadl, 433 (m. 1041) yılında Hemedân'da vefât etti.

Temel din bilgilerini öğrendikten sonra, çeşitli şehirlere gidip ilim tahsil eden Ebü'l-Fadl Hemedânî, Ebü'l-Hüseyn bin Ebî Mimi, İbn-i Habbâb, Osman bin Kattân, Ebû Hafs Kettânî ve daha birçok âlimden ilim tahsil etti. Hocalarından duyduklarını yazdı, sonra ezberleyip zihnine yerleştirdi. Hadîs-i şerîf ilmi ve Şafiî fıkhında âlim oldu. Allahü teâlânın dînini öğrenmek ve öğretmek için çok çalıştı. Hadîs ilminde sika (güvenilir) olup, fıkıh ilminde Hemedân'ın en ileri gelen âlimi idi. İnsanların mes'elelerini halleder, fetvâ verirdi. Pekçok talebe yetiştirdi. İnsanlara va'z ve nasihatlerde bulunur, Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uyup, Resûlullaha (aleyhisselâm) tâbi olmalarını teşvik ederdi. Bütün bu çalışma ve gayretleri, yalnız Allahü teâlânın rızâsını kazanmak içindi. Dünyâ malına ehemmiyet vermez, eline geçenden ihtiyâcı kadar istifâde eder, fazlasını fakirlere sadaka olarak dağıtırdı.

Kendisinden ilim öğrenip rivâyette bulunanlar arasında; Sâlih bin Ahmed, Ali bin Hasen bin Rebi' Muhammed bin Osman, Ahmed bin Ömer, Hüseyn bin Abdûs, babası Ali bin Hüseyn ve daha birçok âlim vardır. Talebeleri de hocaları gibi yalnız Allahü teâlânın rızâsı için çalıştılar. Doğudan akın akın gelen Türk dalgalarının, dîn-i İslâmı öğrenmeleri için gayret ettiler. Bu mübârek insanların talebelerinden bir çoğu, Anadolu'nun müslüman Türkler tarafından fethine katıldılar. Malazgirt zaferinde Alparslan'ın askerleri arasında, köhnemiş Bizans'ın karşısında kahramanca çarpıştılar. Bu mübârek insanların yetiştirdikleri talebeler de, insanlara dinlerini öğreterek, dünyâ ve âhırette huzûrlu olmaları için gayret ettiler.

Ebü'l-Fadl Hemedânî'nin birçok eseri vardır. Bunlardan Şafiî mezhebi fıkıh hükümlerini ihtivâ eden, Şerâ'it-ül-ahkâm adlı kitabı meşhûrdur.

Muhammed bin Osman anlatır: 430 (m. 1038) yılında Türkler tarafından Hemedân işgal edildi. Ebü'l-Fadl bin Abdân'ı da yanlışlıkla esîr aldılar. Üzerinde neyi varsa bırakmasını istediler. Üzerinde bir şey olmadığını, başka yerde bir miktar parası olduğunu söyledi. Yerini ta'rîf etti. Parayı gördükleri hâlde alamadılar. Kim olduğunu sorup, Ebü'l-Fadl olduğunu öğrenince, özür dilediler. Tövbe edip, onunla beraber olan bütün esîrleri serbest bıraktılar. Kendisine talebe olup, ilim ve feyzinden istifâde ettiler.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-5, sh. 65
2) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 251
3) Mu'cem-ül-müellifîn cild-6, sh. 80
4) Keşf-üz-zünûn sh. 1030